

gače
sebi!
a še
lalih
mna
čast
jih
biti.
za-
col
tati
že
ker
idu
n 2
ko,
leš
"1
se h.
a-o-
v
on
na
i-
k
a

upno 180 pežarnikov iz okrajev Maribor in Bistrica. Zbor je vodil okrajni načelnik g. Može, ki je bil tudi zopet za načelnika. g. Schöa pa za namestnika izvoljen. G. Jos. Schöer se je izvolilo za njegove zaaluge za častnega načelnika. Domača požarna bramba je prav po svoje vaje izvršila.

Slavnemu župnijskemu uradu sv. Martina v Mariboru naznanjamo, da smo vrgli njegov nemški, po jezuitsko skrupicani, "popravek" po 19 v koš. Ako mu to prav ni, nas pa naj opozori! Mi bomo črnim gospodom že postavili postavili!

S petjem v smrt. Trgovska pomočnica Nudl in Moschitz v Mariboru sta 2. t. m. zjutraj napravila šalo in se vozila "pri treh bajerjih". Prepevala sta in se veselila, čoln pa se je pretrnil in obadva sta utonila.

Utonila sta pri kopanju v Savi pri Zidanem mostu čeljar Jos. Pajk in delavec Jchan Papež. V Savinjo sunil je neki mladenič pri žalcu v šali svojega tovariša. Potem se je zbal, da bi utonil in je skočil za njim. Ali nesrečež je sam utonil, medtem ko so prvega rešili.

Umrli je preteklo nedeljo g. Aloiz Freund, hišni posestnik v Ptuj, v 80. letu svoje starosti. Pokojnik je bil splošno priljubljen, odkritostni in pošteno značaj. Svoj čas je bil posestnik v Zavrču. Cesar ga je odlikoval s srebrnim služnim križom s krono. Bodi poštenemu možu zemljica lahka!

Iz Koroškega.

Proti klerikalizmu je imel napredni velikovški poslanec g. Nagele v državni zbornici krašni govor, kateremu posnemamo sledeče: — "Kar je govoril poslanec Grafenauer ni ljudski glas, temveč plod politikujoče slovenske duhovščine in par advokator. To tudi ni produkt tega poslanca. Grafenauer je orglar in je vsled tega od duhovščine odvisen. Z njeno pomoč je bil potem denarja, pekle, nebes, prišnic in pridig izvoljen. On mora torej tukaj tako govoriti, kakor mu to njegovi črni gospodarji zapovedujejo. Velika množina koroških Slovencev misli danes vse drugače nego hujskajoči prvaški klerikalizem. Koroški Slovenci so miroljubni ljudje in hočejo s svojim nemškim sosedom v dobrem živeti. Dokaz temu je stoletno prijateljsko razmerje in sporazumljenje v vseh vprašanjih, ki se tičejo dobrega in slabega obeh narodov. Žal da se naše dobre sosedne in zadrževanja vredni način od slovenske duhovščine in profesionalni agitatorjev hujška. Ako sem rekel „slovenski klerikalizem“, potem leži naglas na besedi „klerikalizem“, kajti ta je, ki z vražjo silo na Koroškem napreduje in slov. narodna fraza služi le kot sredstvo za hujškanje. Dokaz temu, da so se zavzemali nemški klerikalni listi za Slovenca Grafenauerja, slovenski klerikalni listi pa za Nemca dr. Pupočca. To prvaško gibanje ima namen, ki hoče državo uničiti in deželo raztrgati. Grafenauer govori o solidarnosti med Judoslavlani, torej mu je cilj združitev s Kranjci, Hrvati, S-bi itd. To so tista stremjenja, za katera je cesar škofoma Stadler in Strossmayer svojo nezadovoljnost izrazil. Ta južni panslavizem bi vzel delu Avstrije na Balkanu vso moč. Šlo bi nam tako, kakor grofa Radetzky na Italijanskem. Sicer je pa dobro, da vemo, kam meri Grafenauer. Povedali bomo to volilcem in toliko zdrave pameti imajo naši ljudje, da se ne bodo hoteli združevati z Rusi, Srbi, Hrvati in Kranjci, temveč da ostanejo raje pri svojem sodeželanostem, s katerim so 15 stoletij dobro živeli. — Tako je govoril g. Nagele in prav je imel!

„S-Mir“ je bil od poslanca g. Nagele v državnem zboru pošteno za ušesa prijet. G. Nagele je dejal: „Opozorjam na pisavo lista hujšakačev „Mira“. Da je zamogel ta list obkrožiti, podal se je pod zaščito ljubljanskih porotnikov. Impertinenca tega lista tiči v tem, da se nikdar ne upa naravnost očitati, temveč da vedno le namigava. Mene so hoteli za tata in morilca napraviti. In kdo so izdajatelji tega revolverakega lista? To je neki velečastiti prošt in njegovi sotrudniki so slovenski duhovniki ter orglar Grafenauer. To, gospodje, so poštenjaki in politična družba, iz katerih strupene čaše jemlje Grafenauer, da omaže koroško deželo.“ —

Zlaj vsaj v državni zbornici v do, kakšni list je „S-Mir“.

Prvaški tat! Na deželni sodnji v Celovcu je bil te dni znani S. Carton p. d. Najekovec iz Slov. Plajberga zaradi tatvine obsojen na 3 mesece ječe. Ta Najekovec je bil had prvaški klerikalec in so ga črnhu tudi na vse strani varovali. Svoj čas je „Stajerc“ omenil, da se je pri temu čednemu kristjanu našlo celo zalogo ukradenih stvari. „S-Mir“ se je seveda takoj potegnil za tega poštenjaka in je kričal, da „Stajerc“ laže in da je Najekovec nedolžen kot novorojeno dete. Zlaj je ta „nedolžnost“ dokazana in s tremi meseci ječe poplačana. Radovedni smo, je-li bode „S-Mir“ svoje takratne laži nazaj vzel. Mislimo da ne, kajti ta farška cunjia računa itak le na tiste čitatelje, ki so tako neumni, da samo njega čitajo. Baje smrdi tudi v občini, ki je bila Najekovecova zaščitnica. Torej — tudi na Koroškem mrgoli prvaških tatov...

Viak povozil je na progi Spital-Lendorf delavca J. Krauz. Nesrečnež, ki je bil takoj mrtev, je iz spodnjega Štajerskega doma.

Goljufija. Nekdo je osleparil firmo Madile & Co. v Celovcu za 4500 K. Zasledujejo šitnega mojstra Schulze kot strilca.

Kača pičila je učenca Johan Sopenka v Prevalju. Roka je zelo otekla, ali otroka se bode rešilo.

Porotno sodišče v Celovcu je razpravljalo o požgu Posestnik A. Momci iz občine Strassburg je imel hlapca Ad. Kfarja, ki je gospodarsko posloje posestnika Gortona iz maščevanja zažgal. Škode je bilo za 39.600 K. Kfar je bil obsojen na 8 let težke ječe. — Zaradi ropa in zločina proti pravosti je bil obsojen brivski učenec Josef Spies na 3 leta ječe. — 1 leto ječe je dobil železničar Enil Rehter iz Maria-Saala, ker je ponesveril 1.650 K. — Osvetniški uradnik A. Zak v Velikovem je ukradel pri pisanju testamenta hranilno knjigo za 2.414 K. Sidel bode 5 let v ječi.

Po svetu.

Velika rudarska nesreča se je zgodila v Jasowai na Ruskem. Doslej se je prineslo iz jame 228 mrtličov. Ali skupno je našlo smrt nad 400 rudarjev.

Požar. Na Gališkem je pogorela vas Poddubec. Pogorelo je 600 poslopij. 1000 oseb je brez strehe.

Iz črnega tabora. V Anconi je bil kaplan Angeloni v večnem prepiru s kanonikom Snigaliesi. Končno je vzel kaplan revolver in ustrel kanonika in sebe. Šlo se je zaradi neke lepe deklinje.

Književnost in umetnost.

Deutsche und deutschfreundl. Gaststätten. Ta mali spis obsega seznam vseh onih gostiln, restavracij in kavarn na južnem Koroškem, spodnjem Štajerskem, Kranjskem, Primorskem, v Trstu in na dal-matinskem obrežju, ki se jih more nemškimi potnikom priporočati. Vsak gostilničar naj bi gledal, da pride v ta zapisnik, ki se ga dobi zastoj v tiskarni Joh. Heyn v Celovcu.

Gospodarske.

Kako bi lahko izkoriščali kobilice? Kakor smo v prejšnjih številkah že poročali, prikazale so se tudi letos po Krasu kobilice v veliki množini. Toliko je teh skokonogih živali, da so po nekaterih krajih vso travo snedle, napravile pa obenem tudi poljščini mnogo kvara. Celo na ttrah, ki se nahajajo blizu travnikov je precej škode. Poznam posestnike, katerim so lansko leto in letos vničile zasajene trte. Bolj visoko speljanih trt ne gledajo navadni »konji«, marveč neke druge zelene, ne-kake gobaste kobilice. Proti temu živalskemu rodu bo treba se bojevati na življenje in smrt. Ali naj gospodarimo mi po Krasu ali naj kobilice. Če gre tako naprej in se mi ne ganemo, gospodarile bodo poslednje, kajti zadnji dve leti se je ta nesreča tako pomnožila, da nam je še skoraj vse seno požrla. Kaj bo šele prihodnje leto, ker živali skoraj nič ne zatiramo! Kako naj ugonobimo te požeruhe? Najboljše bi bilo, če bi znašli kako kobilico kolero ali drugo kužno bolezen, ki bi morila kobilice. Za sedaj ne znamo še za tako sredstvo, zato si moramo na drug način pomagati. Nekateri mislijo, da bi se jih mastilo z brano, drugi hočejo tresti razne prah, ki kobilice razjedajo, tretji gonijo purane nad kobilice itd. Naše mnenje je, da bi bilo skoraj še najboljše, če bi jih mi kar lovili, bodisi z roko ali še boljše s pomočjo kake mrežice, s kakoršno se navadno lovijo metulji. To delo je sicer zamudno, toda najbolj

uspešno, kajti pod brano pride le malo kobilic, ravno tako se jih s pomočjo prahu malo vgonobi, a purani se velike množine kobilic prehitro nasitijo in ne morejo več. Seveda se mora pašnja puranov iz gospodarskega stališča najbolj priporočati, ker zamorimo z njimi škodljivce, obenem pa opitamo purane, ki se v jeseni jako drago prodajo. Če stane mlad puran 1½ krono, pridobimo lahko pri vsakem puranu do jeseni 4½ krone, kajti po 6 kron se lahko prodajo odrasle pišče. Kdor nakupi 100 pur, ima lahko 450 kron dobička in 100 pur sredenji kmet lahko preredi samo na svojem zemljišču. Seveda je treba puranom včasih tudi kaj drugega, ker samo od mesa niti človek ne mara živeti. Lahko se mu da zvečer nekoliko kuhanega krompirja, navadne solate ali kako drugo zelenjavo. Dasi priporočamo purane in kokoši za lov kobilic, vendar moramo skušati tudi sami krčiti število skokonogcev. Za to delo so najbolj sposobni otroci, ker so bolj urni od velikih ljudi in tudi se lažje pripogibajo. Vlovljene kobilice deti je še žive skozi majhno odprtino v zaprti koši ali zaprti vreči.

Ko sta koš ali vreča polna, zamorijo se kobilice najboljše na ta način, da se denejo v peči, kjer se je pekel prej kruh. Zamorjene kobilice, dajo izvršten gnoj, pa tudi kokošim najboljšo hrano. Še vedno se spominjam, da smo nabirali kot otroci kobilice za pišče in ti so jih rajši žrli kot meso. Toda če smo nalovili mnogo kobilic, ne moremo vseh naenkrat pokrmčiti, zato bi priporočali našim Kraševcem, da bi se lotili sušenja kobilic. Pozimi bi bile sušene kobilice izvršten dodatek navadni kurji piči in jaje, ki so meseca decembra in januarja jako drage, ne bi manjkalo. Popolnoma izkuhanu meso, ki se posuši in zmelje, plačujemo sedaj kot kurjo pičo približno po 20 vin. kg in tudi še dražje. Posušene kobilice so pa mnogo bolj redilne in so kot kurja piča gotovo še polovico toliko vredne. Zato priporočamo našim Kraševcem, naj izkoriščajo to nesrečo na ta način. Kobilice sušiti seveda ni prav lahka stvar, ker se rade prej usmrdijo in pokvarijo, nego so suhe. Najboljše bi se sušile v sušilnicah, kakoršne rabimo za sušenje sadja ali pa v pečeh, katerih se more vsilodne bube. Za silo pa se lahko uporabljajo tudi navadne krušne peči. Ko se kobilice v njih crejo, se ta seveda nekoliko osmradi, čim pa zakurimo vničev in peči, vniči ogenj popolnoma duh in znamenja po kobilicah. Sicer pa denemo lahko kobilice tudi na kako podlago, da se peč ne osuši. V peči se kobilice na pol osušijo, potem pa naj se nekoliko osolijo in na soncu, podobno smokvam ali češpam, popolnoma posušijo. Zmlete v prah se jako dobro ohranijo in pozimi dajejo izbornu pičo za kokoši in sploh vsu perutnino. Kmetovalci! Kobilic je letos toliko, da ni prav nič težavno za brzega dečka nabrati jih v enem dovu 20 do 50 kg. Uporabljajte naš nasvet in imeli boste dvojen dobiček: prihodnje leto več sena in pozimi mnogo jajc!

Kje je treba preščipavati trtno mladje? Pomnimo dobro: Mlado, še nerazvito trtno listje uporablja za razvoj redilne snovi, ki jih jemlje iz trte, staro, razvito trtno listje pa nabira in pretvarja redilne snovi (škrob, sladkor itd.) iz zraka. Razvitega listja ne smemo zato odstranjevati, ker bi pomenjalo to slabenje trte. Skrbeti pa moramo za to, da se ne razvija mlado listje, ki krade trti moč. Ko ima toraj trta dovolj listja, preščipnimo ji mladje, da se ne bo uporabljala trtna moč za nepotrebne mladice, marveč za napravo grozdja. Samo one mladice, ki jih prihodnje leto narežemo za zarod, naj se pustijo neprikrajšane, da se krepko razvijejo. Važno vprašanje nastane sedaj, ali naj se odstranijo, kje in kako novi zakotni poganki. Dokler so zakotni poganki še mladi, prikrajšajo naj se nad prvimi listom. Ako bi jih popolnoma odstranili poglano bi lahko oko na mladiki. Če smo pa pustili, da so se zakotni poganki bolj močno razvili in se je tudi mnogo listov na njih že dobro razraslo, potem ne smemo tako močno krajšati mladja, ker bi s takim delom odvzeli trti tudi razvite liste, za katere je uporabila ta mnogo svoje moči. Na močno razvitih pogankih je pustiti 2 do 3 liste več, nego na mladih. Seveda moramo gledati pri tem da ne nastane v vinogradu prevelika gošča. Vsi listi morajo priti na svetlo. V temi listi ne samo, da ne delujejo, marveč uporabljajo dostikrat celo živčev od onih listov, ki se nahajajo na svetlem. Čim bolj razdaljene so toraj trtne vrste, bolj dolgo mladje lahko pustimo trtam in manj ga preščipujemo.

Krompir „Matilde“. Ta krompir, ki je pri nas še novost, sadi se meseca julija in do konca jeseni že dozori. Z njim se more namreč nadomestiti pridelovanje pozne turščice, ki prouzroča kakor znano, ako ne dozori dovolj, bolezen pelagra. Bodemo videli, kako se sponesejo prvi poskusi.

Zelena piča se ne sme dajati živini, ako je že uvela, ker se napravijo v želodcu trde kepe, ki ne pridejo dovolj v dotiko z želodčnim sokom. Zato se piča ne prebavi dovolj in provzroča dostikrat napihovanje. Več kot 24 ur pred uporabo se ne sme kositi zelena krma. V nasprotnem slučaju ali se napol posuši, ali uvene ali pa se vgreje. Najboljše je, če se nakoši piča vsak dan po dvakrat: zjutraj in zvečer. V vročini nakošena krma uvene hitro, v rosi nakošena pa se vgreje.

Kumare trpijo, kakor smo v našem listu že pisali, jako radi od neke glive, ki prouzroča, da se listje posuši. Smo na kumarah, kakor pravimo ti bolezn, se razvija osobito tam, kjer se napravljajo močna jutranja rosa. Da ne bo na kumarah preveč rose, oziroma, da se ta rano zjutraj posuši, sadiji je kumare v take lege, da posije na nje prvo sonce, toraj v vzhodne lege ali pa vsaj v odprto ravnino. Kumarov se ne sme pustiti, da rastejo po tleh, marveč jim je treba dati oporo, da se vspnejo čim bolj visoko. Najboljše je, ako se nasloni visoko iz ene vrste na vejave druge vrste, podobno kakor se dela to navadno pri fižolu pletencu. Da vejave bolj trdno stoji, dobro je, ako se napne na slemenu iz konca na